

Twitter’da Suriyelileri ‘Öteki’ Olarak Çerçeveleyen Bakış Açıları ve Bunları Destekleyen Savlar

Emel Kökpınar Kaya¹, Emre Yağlı², Yeliz Demir³

ORCID: ¹0000-0001-5319-6527, ²0000-0002-1044-9018, ³0000-0001-9306-0376

^{1,2,3}Hacettepe Üniversitesi, İngiliz Dil Bilimi Bölümü, Beytepe, 06532, Ankara

¹emelkokpinar@hacettepe.edu.tr, ²yagli@hacettepe.edu.tr, ³yelizd@hacettepe.edu.tr

(Gönderilme tarihi 23 Mayıs 2022; Kabul edilme tarihi 11 Kasım 2022)

ÖZ: Bu çalışma, Türkiye’de bulunan Suriyelilerin çeşitli toplumsal olaylar üzerinden Twitter düzleminde nasıl ‘öteki’ olarak çerçvelendiklerini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Çalışmanın kuramsal alt yapısını, söylemin güç odakları tarafından kullanılarak belirli bir toplumsal kesimin ötekileştirilmesine karşı eleştirel tutum takınan Söylem-Tarihsel Yaklaşım oluşturmaktadır. Bu çalışmada Suriyelilerin ‘öteki’ olarak çerçvelenmesi, Twitter kullanıcılarının savundukları bakış açıları ve bunları destekleyen savlar üzerinden çalışılmaktadır. Buna uygun olarak, savlama çözümlemesi, Edimsel-Eytişimsel Yaklaşımın yeniden yapılandırma yönteminden yararlanarak ortaya konulmakta ve Söylem-Tarihsel Yaklaşım açısından yorumlanmaktadır. 186 Twitter gönderisinin incelendiği çalışmanın sonucunda, Suriyelilerin 15 ayrı konu bağlamında gösterildikleri ve bunlara paralel 18 olumsuz etiketleme ve olumsuz bakış açısı ile temsil edildikleri ortaya çıkmıştır. Örnek durum incelemesi olarak, en yaygın görülen olumsuz etiketleme biçimi olan ‘ayrıcalıklı’ etiketi ile bunu ifade eden ‘Türkiye vatandaşlarına verilmeyen ayrıcalıklar Suriyelilere veriliyor’ olumsuz bakış açısı ve bu bakış açısını desteklemekte kullanılan savlar ele alınmıştır.

Anahtar sözcükler: Suriyeliler, öteki, Söylem-Tarihsel Yaklaşım, edimsel-eytişimsel yeniden yapılandırma

The Standpoints Framing Syrians as the ‘Other’ on Twitter and the Arguments Defending these Standpoints

ABSTRACT: This study aims to set forth how Syrians in Turkey are framed as ‘other’ during some social events discussed in Twitter platform. As a theoretical framework, the study adopts Discourse-Historical Approach, which critically

evaluates the exploitation of discourse by power groups in such a way as to distance a particular social group. Framing Syrians as ‘the other’ is studied from an argumentative perspective, based on the standpoints raised by the Twitter users and the arguments they use to defend these standpoints. Accordingly, argumentative analysis is achieved by implementing the reconstructive methodology offered by Pragma-Dialectics and evaluated based on the Discourse-Historical Approach. On analysing 186 tweets, 18 negative labels and standpoints were detected, corresponding to 15 different themes. As a case in point, the most frequently used label ‘privileged’ is exemplified, along with the standpoint ‘The privileges that are not given to the Turkish people are awarded to the Syrians’, and its supporting arguments.

Keywords: Syrians, other, Discourse-Historical Approach, pragma-dialectical reconstruction

---

1 Giriş

Bu alışma, Türkiye’de bulunan Suriyelilerin eşitli toplumsal olaylar bazında Twitter zerinde nasıl ‘teki’ olarak erevelendiklerini ortaya koymayı amaçlamaktadır. ‘teki’ kavramının bir söylemde nasıl inşa edildiğini görebilmek için söyleme eleştirel bir bakış açısı ile yaklaşmak gerekmektedir. Çalışmanın en geniş bağlamda kuramsal dayanağını oluşturan Eleştirel Söylem zmlenmesi (ES) (Fairclough & Wodak, 1997; Wodak & Meyer, 2001; van Dijk, 2001) bu yaklaşımı sunmaktadır. ES, söylemin g odakları tarafından kullanılarak, belirli bir toplumsal kesimin ötekileştirilmesine ve baskın bakış açısının toplumsal kesimlere dayatılmasına eleştirel bir tutum takınır. Bu bağlamda alışma, Türkiye’de yaşayan Suriyelilerin sosyal medyada ‘teki’ olarak etiketlenmelerine eleştirel bir bakış açısı sunmaktadır.

Suriyelilerin ‘teki’ olarak çerçevelenme sürecinin ne çıkan özelliği, bu kavramı önceleyen bakış açılarının g odakları tarafından çeşitli savlarla ortaya konulmasıdır. Gücü elinde bulunduran toplumsal oğunluk, Suriyelilere yönelik savlar geliştirmekte ve bu savlama pratikleri üzerinden ötekileştirme söylemleri ortaya çıkmaktadır. Bu çalışmada, bahsedilen savlama pratikleri, ES’nin önde gelen yaklaşımlarından biri olan Söylem-Tarihsel Yaklaşım (STY) (Wodak 2001; Reisigl & Wodak 2009) erevesinde yorumlanmaktadır. Savlama zmlenmesi ise Edimsel-Eytişimsel Yaklaşım’ın (van Eemeren & Grootendorst, 2004; van Eemeren, Grootendorst, & Snoeck Henkemans, 2002) savlama söylemini yeniden yapılandırma araçlarından yararlanılarak yapılmaktadır.

İlk olarak, alanyazında göçmen veya sığınmacı bireyleri konu alan bazı ES çalışmalarına değinmek çalışmanın yerleştiği alanyazını ve önemini ortaya koymak açısından yerinde olacaktır. Aşağıdaki bölüm bu konuyu ele almaktadır.

1.1 Azınlık Grupların Söylemsel Gönderimlerine Yönelik Alanyazından Örnekler

KhosraviNik (2010), İngiltere'deki gazetelerin RASIM (Refugees, Asylum Seekers and Immigrants – mülteci, sığınmacı ve göçmen bireylere gönderme yapan İngilizce kısaltma) bireylere yönelik söylem stratejilerini ESÇ açısından çözümlenmiştir. Farklı ideolojik görüşleri ve yayın politikalarını yansıtan gazetelerin söylem çözümlenmesi sonucunda şu gözlemleri paylaşmıştır: kaliteli ve muhafazakâr eğilimli gazetelerin RASIM bireyler konusunda daha sofistike ve örtük bir yabancı düşmanlığı yaptığı gözlemlenirken, sansasyonel gazetelerde RASIM bireyler hakkında var olan genel kalıp yargılar ve olumsuz etiketlemeler rahatlıkla ifade edilebilmektedir.

O'Regan ve Riordan (2018) RASIM bireylerin İrlanda ve Birleşik Krallık (BK) gazetelerinde nasıl temsil edildiklerini ESÇ kullanarak çözümlenmişlerdir. Buna göre, BK gazetelerinde yaygın olarak 'biz' ve 'onlar' kavramı ortaya çıkarken, RASIM bireyler istilacı olarak etiketlenmiştir. Öte yandan, İrlanda basınından örneklerde RASIM bireyler daha ziyade yansız ve olumlu bakış açılarından değerlendirilmiş ve 'mağdur' olarak etiketlenmiştir. Çalışmada, belirli kalıpyargıları pekiştirmede veya bunlara karşı koymada medya söyleminin önemli bir rol üstlendiğinin altı çizilmiştir.

Suriyelilerin Türk mediasındaki gösterimlerine odaklanan bir çalışmada Sunata ve Yıldız (2018) üç farklı medya ajansında Suriyeliler ile ilgili yapılan haberleri karşılaştırarak içerik analizi yapmışlardır. Buna göre Suriyeliler üç temel konu bağlamında temsil edilmektedirler: göçmen politikası, yasadışı göç ve mağduriyet. Çözümlemede göze çarpan bir nokta, Suriyelilerin yaşam mücadelesindeki mağdur kişiler olarak temsil edilmeleridir. Göç krizinin çözümü için tutarlı göç ve entegrasyon politikalarının olması gerektiği, medyada vurgulanan diğer temalar arasındadır.

Onay-Coker (2019) Türkiye'de yayımlanan üç gazetede Suriyeli gösterimlerine ESÇ çerçevesinden yaklaşmıştır. Çalışmada baskın söylem yapılarının Suriyelileri ötekileştirmeye dönük olduğunu tespit etmiştir. Gazete gösterimlerinin çoğunda Suriyeliler olumsuz olarak temsil edilmiştir. Özellikle, Türkiye'ye ekonomik ve sosyal yük oldukları iddiasına bağlı olarak 'yük' söylemi öne çıkmıştır. Ayrıca, bireysel olaylardan hareketle Türkiye'deki Suriyeli nüfusa genellemeler yaygındır ve suç işledikleri ve toplum için tehdit oluşturdukları iddiası 'olumsuz model' söylemi aracılığıyla iletilmektedir.

Güler (2019), Avrupa Parlamentosu'ndaki popülist sağ kanat siyasetçilerin göçmen karşıtı söylemini yine ESÇ'yi temel alarak incelemiştir. Buna göre, sağ siyasetçiler göçmen karşıtı söylemlerini üç argümana dayandırmaktadırlar: güvenlik tehdidi, ekonomik tehdit ve kültürel tehdit. Öz kültür olarak adlandırılan Avrupa kültürü sağ siyasetçiler tarafından yüceltilirken, sığınmacı veya göçmenleri 'öteki' olarak tanımlayacak ima, varsayım ve adlandırma

biçimlerinden yararlanmaktadır. Bu çalışmasıyla, Güler göçmen farkındalığı yaratmayı hedeflemiştir.

Yetkiner (2021) Suriye’deki iç savaş sonrası basılmış olan ve sığınmacıları konu alan üç adet çocuk edebiyatı eserindeki ötekileştirme öğelerini, ESÇ’den yararlanarak incelemiştir. Ötekileştirme kavramını örnekleyen tümcelerini incelemesini yapan Yetkiner, bu kavramın edimci betimlemesi, sözcükleştirme ve dolaylı anlatım yoluyla hikâyelere işlendiğini saptamıştır. Yetkiner’in çözümlenmelerine göre Suriyeliler bu üç eserde iki tür ‘öteki’ olarak tanımlanmaktadır. Birincisi daha empatik ve insancıl bir bakış açısıyla Suriyelileri mağdur olarak gösterimlerken, diğeri ‘öteki’ üzerinden Suriyelileri ekonomik ve sosyal bir tehdit olarak resmetmektedir. Çocuk kitaplarının yazarları bu yolla yabancı düşmanlığı retoriğini çocuklara tanıtarak, bundan kaçınmalarını sağlayacak eleştirel okuma becerilerini çocuklara kazandırmayı hedeflemektedir.

Yukarıda örneklenen çalışmalara paralel olarak, şu anki çalışma da sığınmacıların gösterimlerine ESÇ açısından yaklaşmaktadır. Ancak, bu çalışmayı özgün kılan noktalardan biri ESÇ çerçevesini, savlama kuramı alanından Edimsel-Eyitişimsel Yaklaşımın yeniden yapılandırma yöntemi ile birleştirmesidir. Bu sayede ‘öteki’ kavramının savlarla nasıl inşa edildiği gösterilebilecektir. Çalışmayı özgün kılan diğeri nokta ise veri tabanı olarak yaygın bir sosyal medya güç odağı olan Twitter’ı seçmesidir. Twitter, baskın söylemin kolayca ve etkin biçimde yeniden üretilebildiği bir alandır.

1.2 Suriyelilerin Türkiye’deki Statüsü

Suriye’de Nisan 2011 Tarihinden itibaren yaşanan çatışma ortamı ve onu takip eden iç savaştan kaçan ve Şubat 2022 itibarıyla Türkiye’deki sayıları 3 milyon 746 bini aşan Suriyeliler, Türkiye’nin güneyindeki çeşitli sınır kapılarından ülkeye girmiş, ya kendi imkânlarıyla farklı illere yerleşmiş ya da devlet tarafından sınır illerindeki kamplara yerleştirilmişlerdir. Bu süreç, Türkiye’de çok farklı bakış açıları ile değerlendirilmiş ve Suriyeliler farklı dilsel temsiller ile etiketlenmiştir.

Bu kişiler Türkiye Cumhuriyeti yasaları çerçevesinde belli şekillerde etiketlenmektedir; ancak, ne mülteci ne de göçmen statüsündedirler. Türkiye sınırları içine göç etmiş Suriyeliler, Türkiye Cumhuriyeti’nin Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu’nun 91. maddesi gereğince ‘geçici koruma’ altında bulunurlar. Bu açıdan, Suriyeliler hukuki olarak ‘mülteci’ ifadesiyle tanımlanamamakta, ancak ‘geçici koruma’ altında bulunan sığınmacı kişiler olarak etiketlenebilmektedirler. Böylelikle, sosyal medyada aynı anlama gelecek şekilde kullanılan ‘mülteci’ ve ‘sığınmacı’ sözcükleri yasalar karşısında farklılaşmaktadır. Mülteci olmak hukuki bir statünün kazanılmasını sağlarken, sığınmacı olmak ise hukuki hakların kazanılmasından çok sığınan devletin

sınırları içinde kısa süreli bir barınma durumunu kapsar (Eroğlu ve Taşkiran, 2002, s. 109).

Ayrıca, Türkiye yasalarına göre ‘mülteci’ tanımı coğrafi yönden sınırlandırılmıştır. ‘Mülteci’ tanımı, 28/07/1951’de Cenevre’de imzalanan Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin 1951 Sözleşmesinin 1. maddesinin A fıkrasının 2 numaralı bendine göre “1 Ocak 1951’den önce meydana gelen olaylar sonucunda ve ırkı, dini, tabiiyeti, belirli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi düşünceleri yüzünden zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu için vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan ve bu ülkenin korumasından yararlanamayan, ya da söz konusu korku nedeniyle yararlanmak istemeyen yahut tabiiyeti yoksa ve bu tür olaylar sonucu önceden yaşadığı ikamet ülkesi dışında bulunan, oraya dönemeyen veya söz konusu korku nedeniyle dönmek istemeyen şahıs” olarak yapılmıştır (“Mültecilerin hukuki statüsüne ilişkin sözleşme”). Aynı sözleşmenin 1. maddesinin B fıkrası 1 numaralı bendinde mültecilerin geldikleri coğrafyalar öne sürülmekte, 1A bendinde sadece Avrupa’da meydana gelen, 1B bendinde ise dünyanın herhangi bir bölgesinde meydana gelen olaylar kapsamı getirilmiş ve Türkiye Cumhuriyeti ‘mülteci’ statüsünü 1A bendine uyararak sadece Avrupa’dan gelecek ilticacılara vereceğini belirtmiştir. Buna ek olarak, Türkiye Cumhuriyeti Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu’nun 61. maddesinde ‘mülteci’ statüsünün “Avrupa ülkelerinde meydana gelen olaylar nedeniyle” vatanlarını terk ederek Türkiye sınırlarına sığınan kişilere verilebileceği açık bir şekilde belirtilmiştir.

Bu yasal sınırlamalar nedeniyle Türkiye Cumhuriyeti uyguladığı ‘açık kapı’ politikasıyla güney sınırlarından topraklarına kabul ettiği Suriyelilere ‘mülteci’ statüsü verememekte, ‘sığınmacı’ konumunda geçici korumalarını sağlamaktadır. Ancak geleneksel medyada ve Twitter gibi sosyal medya araçlarında Suriyeliler sıklıkla ‘mülteci’ olarak da adlandırılmaktadır. Suriyelileri kapsayan bir diğer sorunlu tanımlama ‘göçmen’ sözcüğünün kullanımı ile gerçekleşmektedir. Basında ve günlük hayatta karşılaşılan ‘Suriyeli göçmenler’ ifadesi Suriye’den Türkiye Cumhuriyeti topraklarına göç eylemini gerçekleştirenler şeklinde algılanmaktadır. Ancak, hukuki olarak ‘göçmen’ kavramı, Türkiye Cumhuriyeti 5543 Sayılı İskân Kanunu’nun 3. Maddesinin 1 numaralı bendinde belirtildiği üzere, “Türk soyundan ve Türk kültürüne bağlı olup yerleşmek amacıyla tek başına veya toplu halde Türkiye’ye gelip bu kanun gereğince kabul olunanlar” olarak tanımlanmıştır. Şu durumda, göçmenlik bir milli/etnik tabiiyet üzerinden gerçekleştirilecek bir kavram olarak belirtilebilir. Ayrıca, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komisyonu’na (BMMYK) göre ‘göçmen’ daha iyi bir hayat için göç eylemini gerçekleştirenleri kapsarken, ‘mülteci’ güvenlik sorunları sonucunda hukuki hakların talebiyle göç edenleri işaret eder (UNHCR, 2022). ‘Sığınmacılar’ ise yine güvenlik gerekçesiyle göç eylemini icra eden ancak hukuki haklardan mahrum kişilerdir. Ancak bu üç dilsel

ifade Türkiye medyasında hukuki ve dilsel tanımları dışında, genel ve yaygın algıya yönelik olarak birbirlerinin yerine kullanılabilir.

Kamu otoriteleri tarafından, ‘sığınmacı’ veya ‘misafir’ kavramlarıyla gönderme yapılan Suriyeliler popüler bir sosyal medya ve haber alma platformu olan Twitter’da sıradan kullanıcılar tarafından farklı kritik sosyal olaylar çerçevesinde çeşitli olumsuz etiketlemelere tabi tutulmaktadır. Türkiye’de hüküm süren ekonomik ve sosyal sorunlar nedeniyle, Suriyelilere yönelik bu olumsuz etiketlemelerin her geçen gün artarak çoğaldığını görmek mümkündür. Suriyelilerin Twitter’da ‘öteki’ olarak savlanmalarına eleştirel bir bakış açısı getirmek üzere benimsemiş olduğumuz ESÇ (Fairclough & Wodak, 1997; van Dijk, 2001) ve ona bağlı bir yaklaşım olan Söylem-Tarihsel Yaklaşım’ın (Wodak 2001; Reisigl & Wodak 2009) ilkeleri aşağıdaki bölümde ele alınmaktadır.

1.3 Kuramsal ve Kavramsal Arka Plan

ESÇ söylemlerin güç üzerinden toplumsal olanı nasıl şekillendirdiğine ve bu çerçevede toplumu oluşturan bireylerin zihinlerini nasıl yapılandırdığına işaret etmektedir. Bu noktada, akıllara bir güç odağı ve aracı olarak dil gelmektedir. Hem bireylerin zihinlerini yapılandırması hem de bu yapıları iletişim nesnesi haline getirmesi nedeniyle dil; söylem, toplum ve güç arasındaki ilişkide kilit bir rol üstlenmektedir. Dil, hem söylemin ayrılmaz bir unsuru ve önemli bir ikna aracı, hem de “toplumsal yapı ile kuvvetli ve kaçınılmaz bir ilişki” içerisinde (Kress & Hodge, 1979, s. 185) olan sembolik bir araçtır. Söylem ise, bireylerin ve toplumun dil kullanımları ve hem bu kullanımlar ile ortaya çıkan hem de bu kullanımları yaratan düşünce yapılarının bir bütünü olarak ifade edilebilir. Söylem ve dil ayrı düşünülemez; söylem hem bireylerin dil kullanımlarının bir ürünüdür hem de bu kullanımların oluşmasındaki ana unsurdur.

ESÇ toplumsal sorunlara ve bunların dilsel olarak temsil edilmesine odaklanır (Fairclough & Wodak, 1997; van Dijk, 2001). Dil kullanımı vasıta ile toplumdaki güç odaklarının güçsüz kesimler üzerinde üstünlük kurmasına, kurulan bu üstünlüğün toplumda doğallaştırılmasına ve içselleştirilmesine eleştiri ile yaklaşır (Fairclough, 1995; 2001; Wodak, 1999, 2009, 2013; Wodak & Meyer, 2001; Van Dijk, 2001). Söylemsel olarak oluşturulan ve şekillendirilen her türlü baskı, ayrımcılık, güç ve kontrol ilişkisini çözümlemeyi amaçlar ve bu konularda toplumsal farkındalık oluşturulmasına yardımcı olur.

Bu çalışmada ‘güç odağı’ kavramı ile kastedilen ‘hükümet eden, yöneten kesim’ değildir. Daha ziyade, bu kavram ile sosyal medya organı Twitter aracılığıyla söylemlerini yaygın bir şekilde ifade eden tüm ‘baskın söylem üreticileri’ kastedilmektedir. ‘Baskın söylem üreticileri’, toplumda yaygın olarak kabul edilen ve baskın ideoloji tarafından kabul gören görüşleri ifade eden kişilerdir. Çıkarılan ses ‘güçlünün sesidir’. Bu söylem üreticileri çoğunlukla sıradan Türkiye vatandaşları olabildiği gibi siyasi otoriteye sahip kişiler de

olabilir. Bu üreticiler sosyal medyanın gündem oluşturma gücünden yararlanarak sadece kendi görüşlerini ifade etmekten öte, baskın görüşü yaymak, başkalarının görüşlerini etkilemek ve değiştirmek potansiyeline de sahiptirler.

Araştırmamıza konu olan söz konusu ‘güçsüz kesim’ ise Suriyelilerdir. Türkiye’de azınlık konumundadırlar ve statüleri net değildir (Örn., geçici koruma statüsündeki mülteci, sığınmacı, göçmen, misafir, vb.). Özellikle Suriyeli gençler, Türkiye’de yerleşik barınma, istihdam, sağlık ve eğitim imkânlarına erişim ve entegrasyona yönelik çeşitli konularda sorunlarla yüzleşmektedirler (Sunata, v.d., 2017). Bununla birlikte, Türkiye’de hüküm süren ve Türk halkını olumsuz olarak etkileyen sosyo-ekonomik sorunlara paralel olarak, Suriyeliler de, toplumunun önemli bir kesimi için ekonomik ve toplumsal yük olarak görülmekte, buna eşlik eden ayrımcı ve etiketleyici tutumlar da gözlemlenebilmektedir. Her ne kadar Suriyeliler de sosyal medya aracılığıyla görüşlerini ifade edebilme olanağına sahip olsalar da veya kendileri hakkında Türkiye’de oluşturulan olumsuz Suriyeli algısına karşı çıkma olanağına sahip olsalar da (elbette dil engeli olmadığı durumlarda), toplumdaki ‘Suriyeli’ algısını oluşturan asıl söylem, ‘baskın söylem üreticilerinin’ ürettikleri ve yaydıkları söylemdir.

Suriyelilerin ‘öteki’ olarak çerçevelenme sürecinde ortaya konulan söylemler belirli savlama pratiklerine dayanmaktadır. Çalışmamızda güç odağı durumundaki baskın toplumsal çoğunluğun Suriyelilere yönelik geliştirdiği bu savlama pratiklerini ve ortaya konulan belirli savları, ESC’nin önde giden yaklaşımlarından biri olan Söylem Tarihsel Yaklaşım’ın (STY) (Wodak, 2001; Reisigl & Wodak, 2009) savlama stratejilerini göstermeye yönelik sunduğu *konu alanları* (İng. *topoi*) çözümlemesi çerçevesinde ele almaktayız. Bu bağlamda, STY’nin bazı temel kavramlarına ve savlama stratejilerini anlamaya yönelik ortaya koyduğu çözümleme çerçevesine değinmek yerinde olacaktır.

Sorun odaklı, disiplinlerarası ve çok yönlü/eklektik bir yöntembilimin ve söylemlere eleştirel bir duruşun altını çizen STY, Frankfurt Okulu’nun eleştirel yaklaşımına, Mikhail Bahtin’in *söyleşimsellik* (İng. *dialogic*) kavramına ve Sembolik Etkileşimcilik’in anlamın bireyler tarafından etkileşim içinde inşa edildiği görüşlerine dayanmaktadır. Öncesinde politik söylem içindeki ayrımcı ve ırkçı söylemlerin inşa süreçlerini göstermeye odaklanmış, daha sonra toplumsal sorun oluşturan her türlü söylem ve bilginin inşa süreçlerini anlamaya ve bunlara eleştiri getirmeye yönelmiştir. Bu bağlamda çalışmamıza ‘ötekinin’ söylemsel inşasını anlamak çerçevesinde kuramsal bir dayanak oluşturmaktadır.

STY söylemi ele alırken *konu bağlantısallığının* (İng. *macro-topic relatedness*), *çok görüşlülüğün* (İng. *pluri-perspectivity*) ve *savlama* (İng. *argumentativity*) bağlantısallığının altını çizer (Reisigl & Wodak, 2009, s. 89). Bu da, herhangi bir söylemi var eden farklı konuların ve bunların arasındaki ilişkiselliğin ve bu konusal bağlantılara farklı açılardan ve çeşitli görüşler üzerinden bakılması gerekliliğinin altını çizer. Ayrıca bu konular çerçevesinde

ortaya konulan önermelerin oluşturduğu savlara ve bu savların hem kendi hem de konu alanları ile aralarındaki bağlantılara odaklı bir çözümleme sunar. STY'nin dayandığı temel kavramlar olan metinlerarasılık ve söylemin tarihselliği kavramları ile de eşleşen bu kuramsal ve yöntembilimsel duruş, STY ile yürütölen bir söylem çözümlemesi çalışmasının farklı toplumsal kılıcıların dil kullanımları ile ortaya çıkan konuların ve savların açığı çıkarılmasına dayanır.

STY konuların ve savların açığı çıkarılması için üç boyutlu bir yöntembilim önermektedir (Wodak, 2001; Wodak ve diğ., 1999/2009; Wodak ve Meyer, 2001). Bu yöntembilim ilk aşamada metinlerdeki konusal içeriklerin belirlenmesini işaret eder. İkinci aşamada, çözümlenen söylemin hangi söylem stratejileri üzerinden ortaya konulduğu belirlenir. Son aşamada, bu konu ve stratejiler vasıtasıyla incelenen söylemi var eden dilsel gerçekleşimler incelenir. Bu çerçevede STY'nin öne sürdüğu söylem stratejileri ve dilsel araçlar Tablo 1'de sunulmuştur. Özetlemek gerekirse, çalışmada Twitter gönderilerinde Suriyelileri 'öteki' olarak işaret eden konular, söylem stratejileri ve bu konu ve stratejileri gerçekleştiren dilsel araçlar çözümlenmektedir.

Tablo 1. Söylem stratejileri (Wodak, 2001, s. 73)

Strateji	Amaçlar	Araçlar
Gösterme/ Adlandırma stratejisi	Grup içi ve grup dışı olanın inşası	Üyelik ulamlaması Metaforlar, düzdeğişmeceler ve sinek dokiler
Yükleme stratejisi	Toplumsal aktörlerin az ya da çok olarak olumlu ya da olumsuz, kınayıcı ya da takdir edici şekilde etiketlenmesi	Olumsuz ya da olumlu özelliklere dair tek tipleştirici, değerlendimeci nitelermeler
Savlama stratejisi	Olumlu ya da olumsuz nitelermelerin savlaştırılması	Dahil etme ya da hariçleme, ayrımcılık ya da taraflı davranışları haklı çıkarmak için kullanılan konu alanları (topoi), yanıltmaca ve karşı- olgusalılıklar
Bakış açısı kazandırma, çerçeve belirleme veya söylem gösterimi stratejisi	Katılım gösterme, dil kullanıcısının bakış açısının konumlandırılması	(Ayrımcı) olay ve sözcelerin iletilmesi, betimlenmesi, anlatılması ya da aktarımı
Yoğunlaştırma, azaltma stratejisi	Önermenin bilgisel durumunun biçimlendirilmesi	(Ayrımcı) sözcelerin edimsel gücünün yoğunlaştırılması ya da azaltılması

Çalışmada, STY'nin önerdiği bu yöntembilimsel aşamalar, özellikle STY'nin odağını oluşturan olumlu ya da olumsuz nitelermelerin savaştırılmasını, dâhil etme, dışlama, ayrımcılık ya da taraflı davranışları haklı çıkarmak için kullanılan konu alanları (topoi) üzerinden incelemeyi işaret eden Krzyżanowski'nin (2010) ortaya koyduğu şekilde ele alınmaktadır. STY içinde konu bağlantısallığını ve savlama edimlerini öne çıkaran bu inceleme çerçevesi *Giriş-Seviyesi Çözümlemesi* (İng. Entry-Level Analysis) ve *Derinlemesine Çözümleme* (İng. In-Depth Analysis) basamaklarını kapsamaktadır. Bu bağlamda, konusal içeriklerin çözümlenmesini ve sav şemalarının ortaya konulmasını işaret etmektedir. STY'nin güncel odağında bulunan bu çerçeve, aynı zamanda Savlama Kuramı ile de örtüşmektedir. ESÇ'yi Savlama Kuram'ı ile kavuşturan bu kuramsal/analitik duruş Reisigl ve Wodak (2001, s. 265) tarafından da şu şekilde desteklenmektedir:

[a] savlama kuramına ve retoriğe yönelen eleştirel söylem çözümlemesi (...) 'iyi nedenlerin' ne olduğuna dair sorunun yanıtlanmasında büyük katkı sağlayabilir çünkü böylesi bir yaklaşım, iknanın manipülatif ve imalı işlemleri ile savlamanın inandırıcı söylemsel işlemlerinin ayrımını yapmayı mümkün kılan kriterleri sağlar.

Araştırmamızda Suriyelilerin 'öteki' olarak savlanma süreçlerini Twitter verileri üzerinden tartışırken sadece betimsel bir tutum benimsenmemekte buna ek olarak ESÇ pratiklerinin de gerektirdiği üzere, eleştirel bir duruş da sunulmakta ve dezavantajlı gruplara karşı ayrımcı ve dışlayıcı dile dair toplumsal farkındalık oluşturma amacı güdülmektedir. Bu çerçevede çalışma, nitel ve yorumcu bir çözümleme sunmaktadır.

1.4 Araştırma Soruları

Çalışmada, Suriyelilerin 'öteki' olarak savlanması ve çerçevelenmesini ortaya koymak amacıyla, kuramsal çerçevenin de gerektirdiği üzere, öncelikle Suriyelileri 'öteki' olarak gösteren söylemlerin ne olduğu ve sınırlarının belirlenmesi gerekmektedir. Bu açıdan, Suriyelilerin hangi konular bağlamında gösterildiğini bulgulamak amacıyla aşağıdaki araştırma sorusu yöneltilmiştir:

1. Suriyeliler Twitter'da hangi konular çerçevesinde eleştirilmektedirler?

Yine ötekileştirici söylemin belirlenmesi ve sınırlarının çizilmesi için Suriyelilerin gösterildiği konu bağlamlarının yanında, hangi adlandırma ve etiketleme biçimleri ile temsil edildiğini bulgulamak amacıyla aşağıdaki araştırma sorusu çalışmaya dâhil edilmiştir.

2. Suriyeliler Twitter’da hangi olumsuz adlandırma veya etiketleme biçimleriyle temsil edilmektedirler?

Son olarak, ortaya konulan ‘öteki’ söyleminin belirleyici özellik ve niteliklerini açığa çıkarmayı amaçlayan Derinlemesine Çözümleme’nin gerektirdiği üzere, Suriyelilerin hangi savlama süreçleri ile gösterildiğini bulgulamak amacıyla aşağıdaki araştırma soruları sorulmuştur:

3. Twitter verilerinde Suriyelilere karşı hangi olumsuz bakış açıları öne çıkmaktadır?
4. Bu bakış açıları hangi savlarla desteklenmektedir?

2 Yöntem

Suriyeliler Twitter gönderimlerinde ‘öteki’ olarak adlandırılırken, bunun hangi bakış açılarıyla ve savlarla ortaya konulduğunu çözümlmeyi amaçlayan bu çalışmada, STY’ye dayanan kuramsal çerçevesi içerisinde Savlama Kuramı alanının önde gelen yaklaşımlarından biri olan Edimsel-Eytişimsel Yaklaşım’ın (van Eemeren & Grootendorst, 2004) yöntemsel temellerinden yararlanılmaktadır. Gerek STY’nin söylem kavramına getirdiği kuramsal duruşun çok yönlü bir çözümleme gerektirmesi gerek ise STY’nin savlama edimlerini vurgulaması nedeniyle Edimsel-Eytişimsel Yaklaşım çalışmanın yöntembilimsel çerçevesine dâhil edilmiştir.

Çalışmanın STY’ye dayanan inceleme şeması, Krzyżanowski’nin (2010) STY’nin çözümleme işlemlerini güncelleyerek ortaya koyduğu *Giriş-Seviyesi Çözümlemesi* (İng. Entry-Level Analysis) ve *Derinlemesine Çözümleme* (İng. In-Depth Analysis) basamaklarını kapsamaktadır. STY’nin öne sürdüğü konu, söylem stratejisi ve dilsel araç çözümlemesini iki aşamada elen alan bu çözümleme çerçevesinde, ilk olarak söylemi var eden ve sınırlarını belirleyen konuların çözümlenmesi yapılmaktadır. Bu aşamayı, belirlenen söylemlerin belirleyici özellik ve niteliklerini ortaya koymayı amaçlayan daha edimbilimsel bir çözümleme takip etmektedir. Bu aşamada baskın olarak çözümlenen söylemlere dair sav şemaları konusal alan çözümlemesi bağlamında incelenmektedir. Savlama şemaları üzerinden savlama pratiklerini STY’nin merkezine yerleştiren bu inceleme çerçevesinin işaret ettiği noktada, Suriyelilerin ‘öteki’ olarak savlanmaları Edimsel-Eytişimsel Yaklaşım’ın savlama söylemini yeniden yapılandırma yöntemi (van Eemeren, Grootendorst, Snoeck Henkemans, 2002) üzerinden gerçekleştirilmektedir.

Edimsel-Eytişimsel Yaklaşım’a göre her savlama (tartışma) süreci bir ikna sürecidir. Kişiler kendi görüşlerinin geçerliliğini kanıtlamak ve kendilerinden farklı düşünen kişileri ikna edebilmek için savlardan yararlanır. Süregelen veya

potansiyel olarak ortaya çıkabilecek görüş ayrılıklarına karşı, kişinin kendi bakış açısını geçerli ve devamlı kılabilmesi için güçlü savlar üretmesi gerekir. Yani her savlama, var olan veya ortaya çıkabilecek olan bir görüş ayrılığını kişinin kendi lehine sonuçlandırması için kanıt gösterme sürecidir. Kimi tartışma süreçlerinde kişinin bakış açısını ifade eden tümceler ve bunu destekleyen savlar açık olarak belirtilebileceği gibi, doğal tartışma süreçlerinin çoğunda bakış açısı veya bunu destekleyen savlar açık şekilde ifade edilmez. Savlama süreçlerini çözümlen kişi yeniden yapılandırma yöntemi yoluyla, altta yatan bakış açılarını ortaya koymalı ve bunu desteklemek için kullanılan savlardaki kapalı öncülleri açık hale getirmelidir (van Eemeren, Grootendorst Snoeck Henkemans, 2002). Bu çalışmada, yeniden yapılandırma yöntemiyle, Suriyelilere yönelik altta yatan olumsuz bakış açıları örnek bir durum üzerinden ortaya konulmakta ('Türkiye vatandaşlarına verilmeyen ayrıcalıklar Suriyelilere veriliyor') ve bu bakış açısını desteklemekte kullanılan savlardaki kapalı öncüller açık hale getirilmektedir. Bu şekilde temel sav şemaları ortaya çıkmaktadır.

Söylem Çözümlemesi alanı içinden yükselen belli başlı düşünce, yaklaşım ve kuramlara dayanan bu çalışma, nitel bir Çözümleme sunmakta ve söylemin inşacı yönünü vurgulamaktadır. Çalışma bu noktada inşacı/yapılandırmacı bir bakış açısına sahiptir. Ayrıca çalışma yöntembilimsel ve eleştirel duruşu gereği yorumcu paradigmanın düşünce ve ilkelerini benimsemektedir.

2.1 Verilerin Toplanması

Çalışmanın verisini Twitter gönderileri oluşturmaktadır. Buna göre, Twitter gönderileri, Ocak - Aralık 2020 tarihlerini kapsayan ve gönderi içinde 'Suriyeli' ve 'Suriyeliler' anahtar sözcükleri bulunan her ay için rastgele seçilen ortalama 20 gönderi olacak şekilde çalışmanın verisine dâhil edilmiştir. Ayrıca, gönderilerin yapılandırıcı gücü göz önünde bulundurularak bu gönderiler, daha fazla kullanıcıya ulaşmış, *yeniden gönderi* (İng. retweet) ve beğeni sayısı toplamı en az 100 olan Twitter gönderileri içinden belirlenmiştir. Bu durumda, çalışmanın verisi toplam 233 gönderiden oluşmaktadır. Twitter verilerinin elde edilmesinde R dili (R Core Team, 2021) üzerinde çalıştırılan twitteR paketi (Gentry, 2015) kullanılmıştır. Veriler, Suriyelilerin konu edildiği, öne çıkan toplumsal gündemler çerçevesinde ulamlanmıştır (Örn., Elâzığ depremi, Suriyelilerin Edirne sınırına gitmesi). Rusya-Ukrayna arasındaki çatışmalı sürecin başlangıcı olan 24 Şubat 2022 tarihi itibarıyla savaş nedeni ile göç ve sığınmacılık konusu yeniden ve yoğun olarak gündeme gelmiş olduğundan, 24 Şubat 2022 - 5 Mart 2022 tarihleri arasında tekrar aynı yöntemle 17 adet Twitter gönderisi daha veri tabanına eklenerek toplamda 250 gönderiye ulaşılmıştır. Toplumsal gündemler çerçevesinde gruplanan verilerin tümü, Twitter kullanıcılarının orijinal yazım biçimine müdahale edilmemiş bir biçimde (yazım ve dilbilgisi hataları düzeltilmeden) Ek 1'de yer almaktadır (Bağlantı:

<https://osf.io/6q8ta/>). Çalışmanın verisi olarak Twitter gönderilerinin seçilme sebeplerinden ilki, kamuoyu oluşturmada Twitter platformunun gücünün yüksek olmasıdır. Diğeri ise hem g odaklarının hem de halkın toplumsal müzakereye katılma olanağını sağlayan en önde gelen sosyal medya platformlarından biri olmasıdır.

2.2 Verilerin zmlenmesi

Araştırma sorularına yanıt bulmak amacıyla 250 adet Twitter gönderisi incelenmiştir. Veriler şu ltlere göre gruplanmıştır: (1) Suriyelilerin eleştirildiği konular; (2) olumsuz etiketlemeler; (3) altta yatan olumsuz bakış açıları. Suriyelilerin eleştirildiği konular, nitel yorumcu paradigma kullanılarak belirlenmiştir. Bu paradigma STY tarafından desteklenmektedir. Buna göre, STY uygulayıcısı bir analist, kendi bakış açısını yansıtabilir ve mağdur kesimin perspektifini benimseyebilir (Fairclough & Wodak, 1997, s. 258). Aynı zamanda, kendini yansıtan bir duruş üzerinden belirli seçimleri göstermeyi amaçlar (Reisigl & Wodak, 2001, s. 265).

Suriyelilere yönelik altta yatan olumsuz bakış açıları ve bunları desteklemek için kullanılan sav yapıları, bu çalışmada örnek bir durum incelemesi üzerinden gösterilmektedir (Bkz. Bölüm 3.4). Bu bağlamda, en yaygın bakış açısı saptanarak söz konusu bakış açısını desteklemekte kullanılan tüm savlar birleştirilmiş ve genel sav yapısı ortaya konulmuştur. En yaygın bakış açısı ve etiketleme biçiminin belirlenmesinde sıklığa dayalı içerik zmlemesinden yararlanılmıştır. Ierik analizinin gerçekleştirilmesinde ise yine nitel-yorumcu paradigma kullanılmış ve her bir gönderinin içeriği makalenin tüm yazarlarınca değerlendirilerek ve ortak görüş alınarak belirlleme yapılmıştır.

Edimsel-Eytişimsel Yaklaşımın savlamanın yeniden yapılandırılması yöntemiyle (van Eemeren, Grootendorst, & Snoeck Henkemans, 2002) altta yatan bakış açısı ve bunu desteklemekte kullanılan savlar zmlenmiştir. Bu bakış açısını savunan genel sav şemasına nasıl ulaşıldığını göstermek için örnek dört Twitter gnderisinin sav yapısı gösterilmiş, sonrasında ise farklı Twitter gönderilerinde aynı bakış açısını destekleyen ortak savlar genel sav şemasında belirtilmiştir. Bu savların hepsi açık ifade edilen savlar değildir. Bu nedenle bu savların ortaya çıkarılması için kapalı öncüllerin açık hale getirilmesi gerekmiştir. Bu yöntemle, Twitter gönderilerinde Suriyelilerin nasıl ‘teki’ gösterildikleri ortaya konulmuştur.

3 Bulgular

Çalışmanın verisi olarak incelenen 250 adet Twitter gönderisi içerisinde 186 gönderinin araştırma sorularımıza uygun olarak olumsuz etiketleme ve görüş içerdiği görülmüştür. Verilerin çözümlenmesi sonucunda, Suriyelilere ilişkin 15 ayrı konu bağlamı ve bunlara bağlı 18 olumsuz etiketleme ve 18 olumsuz bakış açısı ortaya çıkmıştır. Tablo 2 yapılan çözümlenmenin sonuçlarını toplu olarak göstermektedir.

Tablo 2. Verilerin çözümlenmesi²

Gönderi #	Konu	Etiketleme	Bakış açısı
1, 3, 5, 6, 7, 9, 12, 13, 15, 66, 73, 168, 176, 186, 202	Suriyelilerin suç işlemesi	Yağmacı Hırsız Şiddet eğilimli Polisten kaçan	Suriyeliler yağmacıdır. Suriyeliler hırsızdır. Suriyeliler şiddet eğilimlidir. Suriyeli genç polisten kaçtığı için vurulmuştur.
2, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 32, 35, 38	Suriyelilerin Türkiye'den Avrupa'ya gitmek istemesi	Nankör	Fırsat olsa Suriyeliler Türkiye'den Avrupa'ya gider.
8, 17	Suriyelilerin Türkiye'nin kaynaklarını veya olanaklarını tüketmesi	Virüs	Suriyeliler virüstür.
10, 22, 33, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 59, 61, 64, 70, 74, 82, 83, 85, 86, 100, 107, 114, 120, 140, 143, 146, 148, 172, 177, 179, 181, 183,	Suriyelilere ayrıcalık tanınması	Ayrıcalıklı	Türkiye vatandaşlarına verilmeyen ayrıcalıklar Suriyelilere veriliyor.

² Tek bir gönderi, birden fazla etiketlendirme veya konu çerçevesinde değerlendirilebilir. Öne çıkan bakış açısı temel alınarak gruplandırma yapılmıştır. Numaralandırılmış Twitter gönderileri Ek 1'de yer almaktadır (Bağlantı: <https://osf.io/6q8ta/>).

184, 185, 188, 191, 193, 195, 196, 197, 203, 204, 206, 215, 218, 220, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 233				
11, 20, 96, 111, 112, 121, 122, 124, 138, 139, 151, 154, 173, 189, 198, 200, 205	Suriyelilerin yığımlar halinde Türkiye'ye gelmesi	İstilacı/İşgalci	Suriyeliler istilacıdır.	
16, 60, 126, 141, 187, 194, 219	Suriyelilerin Türkiye'ye ekonomik yük oluşturması	Yük	Suriyeliler Türkiye'ye yüküdür.	
58, 80, 128	Suriyelilerin kendi vatanlarına/Türkiye'ye ihanet etmesi	Hain	Suriyeliler haindir.	
14, 29, 104, 109, 127	Suriyelilerin maddi olanaklarının Türk halkından yüksek olması.	Zengin	Suriyeliler Türklere zengindir.	
4, 81, 87, 88, 90, 102, 115, 125, 153, 199, 207	Suriyelilerin keyfine düşkün olması	Keyfine düşkün	Suriyeliler Türkiye'de keyif çatıyor.	
18, 19	Suriyeleri övmeye gerek olmaması	Değersiz	Suriyeliler değersizdir.	
75, 78, 134, 135, 158, 175, 217, 229, 231	Suriyelilerin Suriye'ye dönmesi gerektiği	İstenmeyen	Suriyeliler Türkiye'den gitmelidir.	
157, 165, 180, 182, 192, 230	Suriyelilerin çok sayıda çocuk sahibi olması	Sürekli üreyen	Suriyeliler sürekli üreyerek çoğalıyor.	
97, 113, 156, 145	Suriyelilerin tehlikeli olması	Tehlikeli	Suriyeliler Türkiye için tehlikelidir.	
208, 209, 212, 213, 216	Suriyelilerin ucuz iş gücü sunması	Ucuz işçi	Suriyeliler ucuz işçilik yaparak Türkiye'deki işsizliği artırıyor.	
39, 105, 136, 149, 155, 159, 162, 164, 167, 171, 174, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 250	Suriyelilerin kendi vatanlarında kalıp savaşmaması	Korkak/Kaçak	Suriyeli erkekler korkaktır.	

3.1 Araştırma Sorusu 1: Konular

İlk araştırma sorumuz Suriyelilere yönelik eleştiri konularını sorgulamaktaydı: Suriyeliler Twitter’da hangi konular çerçevesinde eleştirilmektedirler?

Bu soruya yönelik yapılan çözümlenin sonucunda ortaya çıkan 15 farklı konu şöyledir: Suriyelilerin suç işlemesi, Suriyelilerin Türkiye’den Avrupa’ya gitmek istemesi, Suriyelilerin Türkiye’nin kaynaklarını veya olanaklarını tüketmesi, Suriyelilere ayrıcalık tanınması, Suriyelilerin yığınlar halinde Türkiye’ye gelmesi, Suriyelilerin Türkiye’ye ekonomik yük oluşturması, Suriyelilerin kendi vatanlarına/Türkiye’ye ihanet etmesi, Suriyelilerin maddi olanaklarının Türk halkından yüksek olması, Suriyelilerin keyfine düşkün olması, Suriyelileri övmeye gerek olmaması, Suriyelilerin Suriye’ye dönmesi gerektiği, Suriyelilerin çok sayıda çocuk sahibi olması, Suriyelilerin tehlikeli olması, Suriyelilerin ucuz iş gücü sunması ve Suriyelilerin kendi vatanlarında kalıp savaşmaması.

3.2 Araştırma Sorusu 2: Adlandırma/Etiketleme

İkinci araştırma sorumuz Suriyelilerin ne tür olumsuz etiketleme biçimleriyle adlandırıldığına yönelikti: Suriyeliler Twitter’da hangi olumsuz adlandırma veya etiketleme biçimleriyle temsil edilmektedirler?

Bulgulanan 18 olumsuz etiketleme şöyledir: Yağmacı, Hırsız, Şiddet eğilimli, Polisten kaçan, Türkiye’den memnun olmayan, Virüs, Ayrıcalıklı, İstilacı/İşgalci, Yük, Hain, Zengin, Keyfine düşkün, Değersiz, İstenmeyen, Sürekli üreyen, Tehlikeli, Ucuz işçi, Korkak/Kaçak.

3.3 Araştırma Sorusu 3: Olumsuz Bakış Açıları

Üçüncü araştırma sorumuzda Twitter gönderinde Suriyelilere yönelik ne tür olumsuz bakış açıları olduğunu sorgulamıştık: Twitter verilerinde Suriyelilere karşı hangi olumsuz bakış açıları öne çıkmaktadır?

Çözümleme sonucunda Suriyelilere yönelik olarak ortaya çıkan 18 olumsuz bakış açısı şöyledir:

- a. Suriyeliler yağmacıdır.
- b. Suriyeliler hırsızdır.
- c. Suriyeliler şiddet eğilimlidir.
- d. Suriyeli genç polisten kaçtığı için vurulmuştur.
- e. Fırsat olsa Suriyeliler Türkiye’den Avrupa’ya gider.
- f. Suriyeliler virüştür.
- g. Türkiye vatandaşlarına verilmeyen ayrıcalıklar Suriyelilere veriliyor.
- h. Suriyeliler istilacıdır.
- i. Suriyeliler Türkiye’ye yüküdür.

1. Suriyeliler haindir.
- i. Suriyeliler Türklerden zengindir.
- j. Suriyeliler Türkiye’de keyif çatıyor.
- k. Suriyeliler değersizdir.
- l. Suriyeliler Türkiye’den gitmelidir.
- m. Suriyeliler sürekli üreyerek çoğalıyor.
- n. Suriyeliler Türkiye için tehlikelidir.
- o. Suriyeliler ucuz işçilik yaparak Türkiye’deki işsizliği artırıyor.
- ö. Suriyeli erkekler korkaktır.

İlk üç araştırma sorusunun bulguları çerçevesinde Türkiye’de yaşayan Suriyeliler ‘öteki’ olarak savlanmakta ve bu ‘öteki’ çerçevelemesi belirli konu alanları çerçevesinde gerçekleşmektedir. Hırsız, suçlu, istilacı, virüs gibi bakış açıları çerçevesinde savlanan Suriyelilerin bir tehdit olduğu ve tehlikeli oldukları savlanmaktadır. Bu bağlamda, *tehdit/tehlike konu alanı* ile çerçevenmekte ve ötekilikleri oluşturdukları tehdit ve tehlikeye yönelik olarak ortaya konulmaktadır.

Suriyelileri ‘öteki’ olarak çerçeveleyen bir diğer konu alanı *suiistimal konu alanı*dır. Bu konu alanı Suriyelilerin ilk fırsatta daha iyi hayat vadeden ülkelere gidecekleri, üreyerek çoğaldıkları, ucuz iş gücü sunarak iş olanaklarını çaldıkları, daha zengin oldukları ve keyif çattıkları ve ayrıcalıklara sahip oldukları bakış açıları ile örüntülenmektedir. Suriyelilerin Türkiye’deki yerel toplumun yaşadığı sıkıntıları yaşamadığı ve buradaki olanakları keyfi kullandıkları görüşlerine dayanan bu önerme örüntüleri ile Suriyeliler ‘biz’ olandan ayrışmakta ve ‘öteki’ olarak etiketlenmektedirler.

Bu konu alanlarına ek olarak, Suriyelilerin yük olduğunun altını çizen konu alanından da bahsetmek mümkündür. Türkiye’nin yük olan bu ‘ötekiler’den kurtulması gerektiği üzerine inşa olan bu konu alanı, aynı zamanda Suriyelilerin herhangi bir yararı olamayacak kadar değersiz olduğunu da vurgulamaktadır. Bütün bunlar bir araya getirildiğinde, Suriyelilerin olumsuz bakış açılarının odağı olduğu görülmektedir. Bir sonraki araştırma sorusunda olumsuz savlama pratikleri derinlemesine ele alınacaktır.

3.4 Araştırma Sorusu 4: Savlama Süreçleri ve Örnek Durum Çözümlemesi

Dördüncü ve son araştırma sorusu Suriyelilerin ‘öteki’ olarak savlanma süreçlerine odaklanmıştı: Suriyelilere yönelik olumsuz bakış açıları hangi savlarla desteklenmektedir?

Twitter gönderilerinde Suriyelileri ‘öteki’ olarak etiketleyen sav pratiklerine örnek olarak, çözümleme sonucunda en yaygın biçimde gözlemlenen etiketleme biçimi olan ‘ayrıcalıklı’ etiketi kullanılmıştır. Bu bölümde, ‘ayrıcalıklı’ adlandırma biçimini ortaya koyan bakış açısı olan ‘Türkiye vatandaşlarına

verilmeyen ayrıcalıklar Suriyelilere veriliyor' ile bu bakış açısını savunan tüm gönderilerde kullanılan savlar sunulmaktadır. Bu savlara nasıl ulaşıldığı ise dört örnek gönderi üzerinden gösterilmektedir. Verilerde açık olarak ifade edilmeyen ve yeniden yapılandırma ile açık hale getirilen öncüller ve bakış açıları parantez içerisinde sunulmaktadır. Üç türde sav yapısı örneklenmektedir: çoklu savlama (Örn., 1.1 ve 1.2), eşgüdümlü savlama (Örn., 1.1a ve 1.1b) ve bağımlı savlama (Örn., 1.1 ve 1.1.1). Bu savlama yapılarının tanımı ve ayrıntılı özellikleri için bkz. van Eemeren, Grootendorst ve Snoeck Henkemans (2002).

Çözümlemenin tüm aşamaları aşağıdaki gibidir:

- (1) a. Gönderi #48
Suriyeliler için 40 milyar dolar harcadık, gerekirse 40 milyar daha harcarız diyenler, kendi vatandaşı için bağış topluyor!!! #bizbizeyeriz
  - b. Gönderi #48 sav yapısı:
(Bakış açısı 1: Türkiye vatandaşlarına verilmeyen ayrıcalıklar Suriyelilere veriliyor.)
(1.1a) Hükümet, Suriyelilere 40 milyar dolar harcadığını, gerekirse 40 milyar daha harcanacağını söylemiştir.
(1.1b) Hükümet kendi vatandaşına yardım etmek için ise bağış topluyor.
-
- (2) a. Gönderi #54:
"Suriyeliler için 40 milyar dolar harcadık, evelallah bir kırk daha harcarız" diyen Erdoğan'ın aynı bonkörülüğü Türk Milletine de göstermesini bekliyorduk ki o IBAN vererek Türk Milletinin bonkörülüğünü kanıtlamak istedi. #40MilyarDolarNerede
  - b. Gönderi #54 sav yapısı:
(Bakış açısı 1: Türkiye vatandaşlarına verilmeyen ayrıcalıklar Suriyelilere veriliyor.)
(1.1a) Erdoğan, "Suriyeliler için 40 milyar dolar harcadık, evelallah bir kırk daha harcarız" demiştir.
(1.1a.1) Türk milleti aynı bonkörülüğü devletin kendisine de göstermesini beklemektedir.
(1.1a.1.1) Erdoğan ise IBAN vererek Türk Milletinin bonkörülüğünü kanıtlamasını istemiştir.

Gönderi #48 ve Gönderi #54 'Türkiye vatandaşlarına verilmeyen ayrıcalıklar Suriyelilere veriliyor' bakış açısını ortak iki sav ile desteklemektedir. Bunlar aşağıdaki gibi gösterilebilir:

- (3) (Bakış açısı 1: Türkiye vatandaşlarına verilmeyen ayrıcalıklar Suriyelilere veriliyor.)
(1.1) Suriyelilere 40 milyar dolar harcanırken Türkiye vatandaşlarına katkı yapılmıyor.
(1.1.1) Vatandaşlardan korona virüs sosyal yardımları için IBAN yoluyla para toplanıyor.

Aşağıdaki iki gönderide ise yine aynı bakış açısı ‘Türkiye vatandaşlarına verilmeyen ayrıcalıklar Suriyelilere veriliyor’, farklı bir ortak sav ile desteklenmektedir:

- (4) a. Gönderi #179:
Suriyeliler eylem yapar ama madencilerimiz maaş almadıkları için eylem yapamaz, polis müdahale eder... İnsanca Yaşamak İSTİYORUZ
b. Gönderi#179 sav yapısı:
(Bakış açısı 1: Türkiye vatandaşlarına verilmeyen ayrıcalıklar Suriyelilere veriliyor.)
(1.1a) Suriyeliler eylem yapınca polis müdahale etmez.
(1.1b) Madenciler eylem yapınca polis müdahale eder.
- (5) a. Gönderi #184:
BOP tıkr tıkr işliyor Suriyeliler sokağına indi: ÖSO bayrağıyla eylem yaptılar İstanbul başta olmak üzere Gaziantep, Konya, İzmir birçok şehirde, ÖSO bayrakları açıp tekbir getirdiler. İllerde eylem yasak olmasına rağmen İç İşleri Bakanlığı eylemi engellemedi.
b. Gönderi#184 sav yapısı:
(Bakış açısı 1: Türkiye vatandaşlarına verilmeyen ayrıcalıklar Suriyelilere veriliyor.)
(1.1a) Suriyeliler ÖSO bayrağıyla farklı illerde eylem yaptılar.
(1.1b) İllerde eylem yasak.
(1.1b.1) İç İşleri Bakanlığı Suriyelilerin eylemini engellemedi.

Gönderi# 179 ve 184’te ne çıkan ortak sav, aşağıdaki gibidir:

- (6) (Bakış açısı 1: Türkiye vatandaşlarına verilmeyen ayrıcalıklar Suriyelilere veriliyor.)
(1.1) Suriyelilerin Türkiye’de toplantı, gösteri ve protesto hakkı var, Türkiye vatandaşlarının yok.

Özetle, dört gönderinin özümlemesi ile ortaya çıkan üç ortak sav ve bu savların bakış açısını destekleme biçimi şu şekilde temsil edilebilir:

- (7) (Bakış açısı 1: Türkiye vatandaşlarına verilmeyen ayrıcalıklar Suriyelilere veriliyor.)
- (1.1) Suriyelilere 40 milyar dolar harcanırken Türkiye vatandaşlarına katkı yapılmıyor.
    - (1.1.1) Vatandaşlardan korona virüs sosyal yardımları için IBAN yoluyla para toplanıyor.
    - (1.2) Suriyelilerin Türkiye’de toplantı, gösteri ve protesto hakkı var, Türkiye vatandaşlarının yok.

Çözümlemenin son aşamasında amaç, ortak savları bir bakış açısı altında toplamak ve göstermektir. Çözümleme sonucunda 63 adet gönderide Suriyelilerin ‘ayrıcalıklı’ olarak etiketlendiği görülmüştür. Bu gönderiler, yukarıda gösterilen savlamanın yeniden yapılandırılması yöntemine göre çözümlenmiş ve aynı bakış açısını toplamda şu genel savların desteklediği ortaya çıkmıştır:

- (8) (Bakış açısı 1: Türkiye vatandaşlarına verilmeyen ayrıcalıklar Suriyelilere veriliyor.)
- (1.1) Suriyelilere 40 milyar dolar harcanırken Türkiye vatandaşlarına katkı yapılmıyor.
    - (1.1.1) Vatandaşlardan korona virüs sosyal yardımları için IBAN yoluyla para toplanıyor.
    - (1.1.2) Yıllarca sigorta primini ödeyen EYT’li emeklilik bekliyor.
    - (1.1.3) CHP’li belediyelerin başlattığı bağış kampanyasını iktidar bloke ediyor.
    - (1.1.4) Kendi ülkemize yatırım yapılmıyor.
  - (1.2) Suriyelilerin Türkiye’de toplantı, gösteri ve protesto hakkı var, Türkiye vatandaşlarının yok.
  - (1.3) Suriyeliler için verilen destek, Doğu Türkistan’daki Uygur soydaşlarımız için verilmiyor.
  - (1.4) Suriyeliler kadar değerimiz yok.
  - (1.5) Sosyal yardımlar Suriyelilere akıyor.
  - (1.6) Suriyelilere maaş veriyorlar.
    - (1.6.1) Bu ülkenin vatandaşı olup, bu devlete vergisini ödeyen ve Covid nedeniyle işyerleri kapanan binlerce esnafımıza tek kuruş verilmiyor.
  - (1.7) Suriyeliler üniversiteye sınavsız yerleştiriliyor.
    - (1.7.1a) Bir de üstüne ödül olarak burs veriliyor.
    - (1.7.1b) Bizim çocuklarımız canını tehlikeye atarak sınava yetişmeye çalışıyor.
  - (1.8) Korona kurallarına tüm Türkiye uymak zorunda iken, Suriyeliler uymak zorunda değil.

- (1.9) Yüksek kiralari karşılayabiliyorlar, kira artışına sebep oluyorlar.
(1.10) Türkiye’de krallar gibi yaşıyorlar.
(1.11) Suriyeliler Türkiye vatandaşlarının hakkını yiyip bedava yaşıyorlar.
(1.12) Suriyeliler 30 yıl prim deyenle aynı sağlık hizmetini alıyor ve aynı haklara sahip.
(1.13) Türkiye vatandaşlarına verilen cezalar Suriyelilere verilmiyor.
(1.14) Suriyelilerle bir tas çorbayı blşrlerken, EYT’lilerin hakkı gasp ediliyor.
(1.15) Suriyeliler yiyor, biz bakıyoruz.
(1.16) Suriyeliler çocuklarını bizim paramızla bedavaya okutuyor.
(1.17) Suriyeliler Gaziantep niversitesinin El Bab, Azez ve Afrin’deki kampslerinden düşük ortalamayla mezun olup Türkiye’deki kurumlarda çalışabilecek.
(1.18) Yakın gelecekte Suriyeliler müdür, Türkler alışan olacak.
(1.19) Suriyeliler, bundan 3 yıl sonra anadilde eğitim, 5 yıl sonra özel haklar, 10 yıl sonra ise özerklik isteyecekler.
(1.20) Türkiye vatandaşları kirada otururken Suriyelilere konut yapılıyor.
(1.21) İktidar gibi muhalefet de Suriyelilerin Türkiye’de kalmaları için projeler yapma hazırlığında.

4 Tartışma ve Sonuç

Çalışmanın dayandığı STY içinde, Krzyşanowski’nin (2010) ileri sürdüğü inceleme erevesi bünyesinde yrtlen Giriş-Seviyesi zmlemesi, Türkiye’deki Twitter kullanıcılarının Suriyelilere dair ürettikleri metinlerde Suriyelilerin suç işlemesi, Suriyelilerin Türkiye’nin kaynaklarını ve olanaklarını tüketmesi, Suriyelilere ayrıcalık tanınması gibi Suriyelileri olumsuz etiketleyen konusal içeriklere başvurduklarını göstermiştir. Çalışmanın ilk araştırma sorusunu kapsayan bu aşamanın bulguları çalışmanın diğer araştırma sorularına yanıt arayan Derinlemesine zmleme aşamasının bulguları ile paralellik göstermektedir. Bu aşamada, Türkiye’deki Twitter kullanıcıları Suriyelileri Yağmacı, Hırsız, şiddet eğilimli, Ayrıcalıklı gibi etiketlemeler ile adlandırmakta ve bu bağlamda Suriyelilere yönelik olumsuz bakış açıları ve savlamalar ortaya koymaktadır. şöyle ki, Türkiye’deki Twitter kullanıcılarının, Suriyelileri birçok olumsuz nitelendirme ile işaretleyerek özellikle ‘ayrıcalıklı’ konu alanı üzerinden ‘teki’ olarak savladıkları görülmüştür. ‘Türkiye vatandaşlarına verilmeyen ayrıcalıklar Suriyelilere veriliyor’ sav şeması üzerinden Suriyelilere atfedilen olumsuz nitelikler ve yaratılan ‘biz’ ve ‘onlar’ ayrımı ile Türkiye’deki Twitter kullanıcıları, Suriyelileri dışlamakta ve ayrımcı bir söylemi var etmektedir.

Çalışmanın kuramsal çerçevesini oluşturan Söylem-Tarihsel Yaklaşım'ın altını çizdiği üzere, bireylerin zihinlerinde ve dolayısıyla toplumsal bilişte bulunan her türlü şematik yapı, bireylerin bağlam odaklı olarak karşılıklı etkileşimleri içinde ürettikleri sembolik araçlar ile temsil edilir. Bu süreç sadece temsil edilme süreci de değildir. Aynı zamanda bilişlerde var olan bilgi yapılarını korur, yeniden şekillendirir ve hatta yeniden yapılandırır. Bu çerçevede bilişleri yeniden inşa eder. Söylem, güç ve sembolik üretim ekseninde anlaşılabilir bu süreç, güçlü olanın yeni söylemler ve böylelikle yeni bilme biçimlerine doğrudan ulaşımına vurgu yapar. Bu noktada, çalışma çerçevesinde güç odağı olarak kabul ettiğimiz sosyal medya kullanıcıları, Türkiye bağlamında yaşamaya devam eden Suriyelilere yönelik her türlü söylemin inşasında önemli bir role sahiptir. Bu sosyal medya kullanıcıları, içinde buldukları sosyal, politik ve ekonomik bağlam çerçevesinde dijital etkileşimlerinde Suriyelileri olumsuz nitelikler çerçevesinde etiketleyen, damgalayan ve böylelikle ötekileştiren bir dil kullanmaktadırlar. Bu da 'biz' ve 'onlar' karşıtlığını inşa ederek Suriyelilere yönelik olumsuz bir söylem üretmeleriyle sonuçlanmaktadır.

Bu 'öteki' söylemi, sosyal medya kullanıcılarının gönderilerinde kalmamaktadır. Sadece bir temsil ve anlık üretim süreci değildir. Aynı zamanda, dijital etkileşim içinde bulunan ve okuyucu durumdaki diğer sosyal medya kullanıcılarının bilişlerine sızır ve yeni bilişlerde yeni şematik yapıları yapılandırır. Söylem üreticisinin kendi gerçekliği ile etkileşimi ve deneyimi sonucunda oluşan bilişi ve şematik yapıları, belli zihinsel modelleri yaratır. Bu zihinsel modeller ürettikleri söylemlerde kendilerini gösterir ve etkileşim yolu ile ulaştıkları bilişlerde yeni değerlendirme çerçeveleri yaratarak yeni bir bilişe de yerleşir (van Dijk, 1995). Şu durumda, 'eşsiz ve kişisel' olan bir zihinsel model (van Dijk, 1995), yeni zihinlerde yeni değerlendirme ve duruş alma pratikleri ile yeni zihinsel modelleri oluşturur. Bu çerçevede, sosyal medya kullanıcılarının deneyimledikleri sosyo-ekonomik zorluklar ve sahip oldukları politik duruşları çerçevesinde oluşturdukları olumsuz 'Suriyeli' modeli, ortaya koydukları söylemlerle yayılır ve diğer kullanıcıların da kendi bağlamlarına bağlı deneyim ve değerlendirmelerinden süzülerek yeni bir olumsuz Suriyeli modeli oluşturur. Sürekli tekrarlanan bu süreç ile Suriyelilerin olumsuz yönlerine vurgu yapan bir Suriyeli modeli bireylerin bilişlerine kazınır ve toplumsal/kolektif bilişte bir görünürlük kazanır. İşte bu noktada, van Dijk tarafından tartışılan (1998) kendinin olumlu, ötekinin olumsuz inşasının da altı çizilebilir. Kendini belirli hak veya ayrıcalıklardan yoksun ve mağdur şekilde inşa eden sosyal medya kullanıcıları Suriyelileri bu hak ve ayrıcalıkları sömüren ve rahat bir hayat süren olumsuz 'öteki' olarak belirlemektedirler. Şu durumda, sosyal medya kullanımının sağladığı güç ile kendilerini güçsüz ve sömürülen olarak yeniden üretmekte ve böylesi bir çoğunluğa ve güce sahip olmayan Suriyelileri 'güçlülükleri' üzerinden 'öteki' olarak inşa etmektedirler. Bu *mağdur biz* ve

sömüren/güç odağı öteki inşası toplumsal bir bilgi olarak görünür duruma gelmektedir.

Bir sosyal medya platformu olarak Twitter, her türlü dijital medya organı gibi, kullanıcılarına söylemlere hızlı ve yaygın erişim sağlamak ve bünyesinde üretilen her türlü söylem çok büyük bir hızla yayılmaktadır. Yukarıda tartıştığımız Suriyelilere yönelik olumsuz ‘öteki’ söylemleri farklı bireyler tarafından ister kabul görsün ister görmesin bir kez üretildiklerinde var olmakta ve bilişlere yerleşmektedir. Farklı bilişlerde farklı değerlendirme çerçevelerinin süzgecinden geçen bu söylemlere dair savlamalarda bu çerçevede çeşitlenmektedir. Farklı bireylerin kendi bağlamları içinde farklı gerçeklikleri deneyimlemesi ile oluşan bu duruşlar ve savlama şemaları, tek bir olumsuz Suriyeli modeli altındaki çoklu söylemleri oluşturur. Şöyle ki, Suriyeliler ayrıcalıklıdır, hırsızdır, yağmacıdır, tehdittir ve hatta suçludur. Sosyal medyanın sağladığı hızlı etkileşim ve sınırsız erişim ile bu savlamalar ve bu savlamalara dayanan söylemler her geçen gün yeni bilişlere ulaşmaktadır. Söylemlerde yaratılan *biz* ve *öteki* ayrımı toplumun kendisine yansımakta ve toplumsal bir ayrışmanın temellerini atmaktadır. Bu noktada, bu çalışma, sosyal medya platformlarındaki her türlü sembolik üretimin, sahip olduğu anlamlar ve savlamalar ile söylemler oluşturduğunu vurgulayarak, toplumsal bir sorun olarak karşımıza çıkan göç ve göçmenlere ve Türkiye bağlamında Suriyelilere dair üretilen söylemlere karşı eleştirel bir duruş ve anlayış sunmaktadır.

Göz önünde bulundurulması gereken bir diğer nokta ise, *tehdit/tehlike, suiistimal* ve *yük* konu alanları ve en yaygın etiketleme biçimi olarak ortaya çıkan ‘ayrıcalıklı’ etiketinden hareketle, Suriyelilere yönelik olumsuz etiketleme biçimlerini salt yabancı düşmanlığı olarak yorumlamak prematüre bir yargı olacaktır. Sosyal medya kullanıcıları arasında, Suriyelilere yönelik bu yaygın algı biçimi, Türkiye toplumunun içinde bulunduğu sosyal, ekonomik ve politik sorunlardan bağımsız düşünülmemelidir. Bu nedenle hem yabancı düşmanlığını görünür hale getiren sosyal medya gönderimlerine dikkat çekmek ve hem de bunu hazırlayan sosyal, politik ve ekonomik ortamın izlerini göz ardı etmemek önem taşımaktadır.

Bildirim ve Teşekkür

Bu çalışma, Hacettepe Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi tarafından desteklenen, 18895 numaralı ve “Sosyal medya üzerinde Suriyeli sığınmacıların ‘öteki’ olarak savlanması” başlıklı araştırma projesinin bir çıktısıdır.

Kaynaklar

- Eroğlu, E.C., & Taşkiran, R. (2002). Sığınma hakkı ve mültecilerin durumu. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 14(1), 105-128.
- Fairclough, N. (1995). *Critical discourse analysis*. Addison Wesley.
- Fairclough, N., & Wodak, R. (1997). Critical discourse analysis. T. van Dijk (Yay. haz.), *Discourse studies: A multidisciplinary introduction* içinde (Vol. 2, ss. 258-284). Sage.
- Gentry, J. (2015). Package 'twitteR' (Version 1.1.9) [R Paketi]. URL: <https://cran.r-project.org/web/packages/twitteR/twitteR.pdf>
- Güler, K. (2019). Discursive construction of an anti-immigration Europe by the right-wing political groups in the European Parliament. *Marmara Journal of European Studies*, 27(2), 347-368.
- KhosraviNik, M. (2010). The representation of refugees, asylum seekers and immigrants in British newspapers: A critical discourse analysis. *Journal of Language and Politics*, 9(1), 1-28.
- Kress, G., & Hodge, R. (1979). *Language as ideology*. Routledge & Kogan Paul.
- Krzyżanowski, M. (2010). *The Discursive Construction of European Identities: A Multi-level Approach to Discourse and Identity in the Transforming European Union*. Peter Lang.
- Mültecilerin hukuki statüsüne ilişkin sözleşme. Erişim adresi: <https://www.multeci.org.tr/wp-content/uploads/2016/12/1951-Cenevre-Sozlesmesi-1.pdf>, Erişim tarihi: 13.03.2022
- Onay-Coker, D. (2019). The representation of Syrian refugees in Turkey: a critical discourse analysis of three newspapers. *Continuum*, 33(3), 369-385.
- O'Regan, V., & Rirordan E. (2018). Comparing the representation of refugees, asylum seekers and migrants in the Irish and UK press. *Journal of Language and Politics*, 17(6), 744-768.
- R Core Team (2021). R: A language and environment for statistical computing. R Foundation for Statistical Computing. URL: <https://www.R-project.org/>
- Reisigl, M., & Wodak, R. (2001). *Discourse and discrimination: Rhetorics of racism and antisemitism*. Routledge.
- Reisigl, M., & Wodak, R. (2009). The Discourse-Historical Approach. R. Wodak & M. Meyer (Yay. haz.), *Methods of Critical Discourse Analysis* içinde (ss. 87-121) Sage.
- Sunata, U., Çelik, E. N., & Yıldız, M. N. (2017). İstanbul'daki orta sınıf Suriyeli sığınmacıların göç deneyimleri. *Journal of International Social Research* 10(53), 527-534.
- Sunata, U., & Yıldız, E. (2018). Representation of Syrian refugees in the Turkish media. *Journal of Applied Journalism & Media Studies*, 7(1), 129-151.
- UNHCR. BMMYK bir mülteci ve ekonomik göçmeni nasıl ayırt etmektedir? Erişim adresi: <https://www.unhcr.org/tr/11086-bmmyk-bir-multeci-ve-ekonomik-gocmeni-nasil-ayirt-etmektedir.html>, Son erişim tarihi: 13 Mart 2022.
- Van Dijk, T. A. (1995). The mass media today: Discourses of domination or diversity? *Journal of the European Institute for Communication and Culture*, 2(2), 27- 45.
- Van Dijk, T. A. (1998). *Ideology*. Sage.

- Van Dijk, T. A. (2001). Critical Discourse Analysis. D. Tannen, F. H. van Eemeren, R. Grootendorst (Yay. haz.), *Handbook of Discourse Analysis* içinde (ss. 352-371). Blackwell.
- Van Eemeren, F. H. & Grootendorst, R. (2004). *A Systematic theory of argumentation: The pragma-dialectical approach*. Cambridge University Press.
- Van Eemeren, F. H., Grootendorst, R., & Snoeck Henkemans, A. F. (2002). *Argumentation: Analysis, evaluation, presentation*. Lawrence Erlbaum Associates.
- Wodak, R. (1999). The discursive construction of national identity R. Wodak, R. de Cillia, M. Reisigl, & K. Liebhart (Yay. haz.), *The discursive construction of national identity* içinde (ss. 7-48). Edinburgh University Press.
- Wodak, R. de Cillia, R., Reisigl, M. & Liebhart, K. (1999/2009). *The discursive construction of national identity*. Edinburgh University Press.
- Wodak, R. (2001). The Discourse-historical approach. R. Wodak & M. Meyer (Yay. haz.), *Methods of critical discourse analysis* içinde, (ss. 63-93). Sage.
- Wodak, R. (2009). The Semiotics of racism: A critical discourse-historical analysis. J. Renkema (Yay. haz.), *Discourse, of course: An overview of research in discourse studies* içinde (ss. 311-326). John Benjamins Publishing Company.
- Wodak, R. (Ed.). (2013). *Critical discourse analysis*. Sage.
- Wodak, R., & Meyer, M. (2001). *Methods of critical discourse analysis*. Sage Publications.
- Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu. Erişim adresi:
<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.6458.pdf>, Erişim tarihi: 13.03.2022
- Yetkiner, N. K. (2021). A Critical Discourse Analysis Approach to Othering: Depiction of the Syrian Refugee Experience in Turkish Children's Literature. *Sic*, 11(2), 0-0.
- 5543 Sayılı İşkan Kanunu. Erişim adresi:
[https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2006/09/20060926-1.htm#:~:text=d\)%20G%C3%B6%C3%A7men%20%3A%20T%C3%BCrk%20soyundan%20ve,bu%20Kanun%20gere%C4%9Fince%20kabal%20olunanlard%C4%B1r](https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2006/09/20060926-1.htm#:~:text=d)%20G%C3%B6%C3%A7men%20%3A%20T%C3%BCrk%20soyundan%20ve,bu%20Kanun%20gere%C4%9Fince%20kabal%20olunanlard%C4%B1r). Erişim tarihi: 13.03.2022